

Kamu Yönetimi ile İlgili Temel Kavramlar

1. Hafta

Yönetim

- Yönetim İngilizce'de, *management* ve *administration* olmak üzere iki ayrı kavramla karşılanmaktadır. Türkçede ise bu iki kavramın karşılığı olarak yönetim sözcüğü kullanılmakta.
- *Management* sözcüğü kökenini İngilizcedeki *to manage*=yönetmek eyleminden almaktadır ve bir işi çekip çevirmek anlamına kullanılmaktadır.
- *Administration* sözcüğü ise daha çok bir kamu kurumunun yönetimi için kullanılmaktadır. Bir başka deyişle *administration* dediğimizde işin içinde kamu vardır.

Yönetim

- Nitekim 1980'li ve izleyen yıllarda, liberal yaklaşımlarla, devletin işletmeci bir yaklaşımla yönetilmesini savunan kesimlerce ortaya atılan *The New Public Management* kavramı, özünde, kamu kuruluşlarının işletme yönetimi için geçerli olan kurallarla yönetilmesi gerektiği savına dayanmaktadır.

Yönetim

- *Administration*: Latince kökenlidir. 16. Yüzyıla kadar İngiliz hukukunda ölmüş kişilerin mal varlıklarını yönetmek; 17. yüzyılın sonunda kamusal işlerinin yönetimi anlamında kullanılmıştır. 18. yüzyılın başlarından itibaren de hükümetin yürütme işlevi anlamında kullanılmıştır (Haire and Dimock, 1935).
- İdare: Arapça devr sözcüğünden türetilmiştir. Döndür(ül)me, çekip çevirme, çevirme, yönetme; kullanma, becerme; memleket işlerinin çevrilmesi anlamındadır (Devellioğlu, 1995).

Yönetim

- Yönetim, genellikle belli bir amacı gerçekleştirmek amacıyla, uygun ortamda birden fazla sayıda kişinin çabasını eşgüdüm içinde yönlendirme eylemi olarak tanımlanmaktadır.
- Bununla birlikte yönetimin özünü, belkemiğini otorite ve “otoritenin kademeleşmiş yapısal ifadesi” (Fişek, 2005:97) olan hiyerarşi oluşturur.
- *Yönetim*: Belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kişilerin eylem ve işlemlerinin, otorite kullanarak, işbölümü ve eşgüdüm içinde yönlendirilmesi.

Yönetim Süreçleri (Fayol, Urwick, Gulick)

- Planlama (Planning)
- Örgütlendirme (Organizing)
- Personel yönetimi (Staffing)
- Yönelme (Directing)
- Eşgüdüm (Co-ordinating)
- Haberleşme (Reporting)
- Bütçeleme (Budgeting)

Kamu Yönetimi

- Modern kamu yönetiminin doğuşunun kökenleri: kralın malikanesinin örgütlenmesi
- Kraliyet personeli:
  - Monarşinin kişisel hizmetlerine bakanlar
  - Kralın toprağının, adaletinin ve ordusunun yönetiminden sorumlu olanlar
  - ▶ Eğitimli, özel yetenekli ve yetkilere sahip burjuva sınıfından (Caiden, 1982).

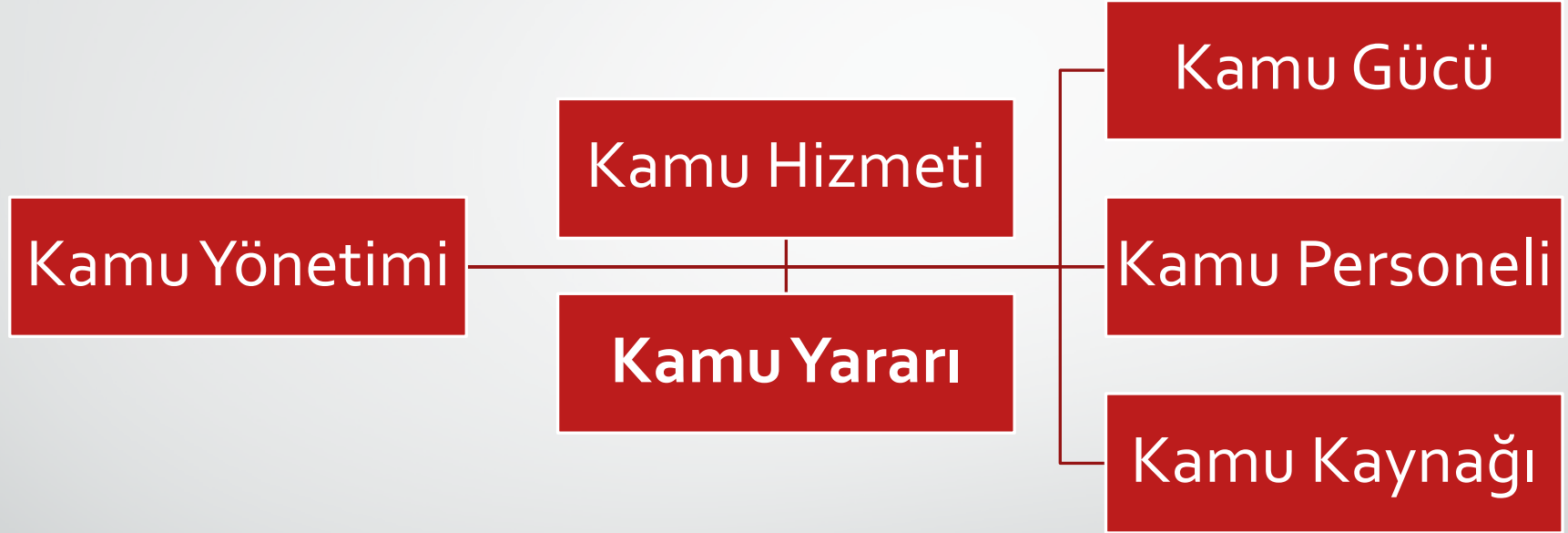
Kamu Yönetimi

- Kamu yönetimi ► 17. yy boyunca monarkın tümüyle kamusal işlerinin yönetimi ile onun özel konutunun yönetimini ayırmak için kullanılmaya başlandı.
- 18. yüzyılda itibaren:
  - Profesyonel kamu görevlileri
  - Bütçeleme teknikleri
  - Mali denetim
  - Arşivleme
  - Güç ve otoritenin, elit sınıftan siyasilere, yüksek bürokratlara geçişi
  - Yasaların egemenliği, kralın yasalar karşısında sorumluluğu
  - Kamu hukukun yaygınlaşması
  - Memurlara görev güvencesi (Caiden, 1982)

Kamu Yönetimi

- Kamu yönetimi: Devletin verili bir sosyo-ekonomik düzeni yeniden üretim sürecinde toplumsal kaynakların işbirliği, eşgüdüm ve çıkar çatışmaları içinde ve iktidar ilişkilerinin etkisinde yönetilmesi.
- Kamu yönetimi neyi, niçin, nasıl yapar?
  - Kamu hizmeti
  - Kamu yararı
  - Kamu gücü
  - Kamu kaynağı
  - Kamu personeli

Kamu Hizmeti

- Verili bir toplumsal ve ekonomik düzeni sağlamak ve yeniden üretmek için devlet ve diğer kamu tüzelkişilerince veya bunların gözetim ve denetimi altında özel hukuk kişilerince yapılan kamu yararına yönelik sürekli ve düzenli etkinlikler.
- Kapitalist sistemlerde devletin piyasa kurallarından kısmen veya tamamen bağımsız ürettiği hizmetler (Karahanoğulları, 2002: 54).
- Küreselleşme döneminde yeni yöntemler: Yap-işlet-devret; kamu-özel sektör ortaklığı
- Temel tercih: kamu hizmetlerinin görülmesinde önceliğin piyasaya verilmesi

Kamu Yararı

- Kamu yararı: kamu yönetiminin yöneldiđi genel hedef.
- Kamu ► çıkarları birbirinden farklı ve çatışma halinde olan sınıflar ► hangi kamu?
  - Kurgu
  - Soyut
  - Ölçülemez
  - İçeriđi: ideolojik, siyasal tercihler belirler

Kamu Yararı

Kamu Yararı

- ▶ Kapitalist düzende iki ana işlev:
  - Gelirin yeniden bölüşüm politikalarının
  - Siyasi iktidarların, piyasa düzeni açısından verimli, ekonomik olmayan tercihlerinin meşrulaştırma aracı

Kaynakça

- Caiden, Gerald E. (1982), *Public Administration*, Palisaden Publishers, USA.
- Devellioğlu, Ferit (1995), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 12. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara.
- Fişek, Kurthan (2005), *Yönetim*, 3. Baskı, Paragraf Yayınevi, Ankara.
- Haires, Charles and Dimock, M. E. (1935), *Essays on the Law and Practice of Governmental Administration*, The John Hopkins Pres, 1935.
- Karahanođulları, Onur (2002), *Kamu Hizmeti*, Turhan Kitabevi, Ankara.